Jîn

Jimara çarê | Heyva Tebaxê 2006 | Vercinye, Emrîke | perê - 1

Hindek cara ez pisîar dikim milletêt Rojhelata Navîn ji kîve hatîne. Belkî hindek ji wana ji binemala pêẍember Îbrahîmî. Jina wî ya ewilî Sare Xwidê Îsḧaq daê, u Îsḧaq babkalkê Cihîa u Edûmîa ye. Jina wî ya dûê Hacer Xwidê Îsma'îl daê u ew jî babkalkê 'Ereba ye. Piştî Sare mir, Îbrahîmî jinek dî îna, navê wê Qetûre bî u Xwidê şeş kurr danê. U navêt wan Zîmran u Yeqşan u Midan u Mîdîan u Yeşbaq u Şuḧa. Belkî ji van kurra babkalkêt Kurda u Farisa u Afẍanîa u Kaldana u Sirîana u milletêt dî li Rojhelata Navîn.

Ji ber hindê, heker ḧemî milletêt Rojhelata Navîn bira u pismamêt êk u dû ne, u heker ew ḧemî ji êk mal hatîne, buçî kerrbê wan gelek ji êk u dû çit? Buçî bu hizaran sala êk u dû dikujin?

Demekê di mêjua Kurda da bu nimûne salêt 90 Kurda şerrî êk u dû kir u gelek kes hatina kuştin. Buçî? Kurd êk millet in u ḧemî birayêt êk u dû ne. Pêtivî ye ḧemî ḧeş êk u dû bikin u rêzê li êk u dû bigirin. Her wesa digel kesê bîanî da, çunku heker her miruvek ḧeş Xwidê bikit, dê rêzê li xu girit, her wesa dê ḧeş heval u cîran u kes u karêt xu kit.

Reha kerrb u kînê u kuştinê serhildan beramber Xwidê ye.

Ma ez piştevanê birayê xu me?

Wextê Adem pêẍember li Beheşta 'Eden bî, Xwidê ferman li wî kir, "Ji ḧemî darêt li behştê bixu, belê hişîar be ji dara zanîna baş u xirabîê ne xu çunku heker te xwar bê guman tu dê mirî." Belê piştî hîngê her dû Ademî u jina wî fêqîê ji dara zanîna baş u xirabîê xwar, leşêt wan dest pê kirin piç piç mirin u gîanêt wan jî mirin – ji ber gunnehêt wan hevalbendîa wan digel Xwidê hate birrînê. Belê Xwidê li wan burand, bes ji ber gunnehêt wan Xwidê gîanewerek bê gunneh kuşt u cilik ji çerimî bu Ademî u Ḧewaê çêkirin u kirine ber wan. Îna ji ber gunnehêt wan, Xwidê ji beheşta 'Edenê derêxistin daku ew fêqîê dara jîanê ne xwin u bijîn her u her bi leşê mirî.

Adem u Ḧewa dû kurr hebîn, navêt wan Qabîl u Habîl bîn. Kerrbê Qabîlî ji birayê wî vedibî. Ku Qabîl kesê êkê bî li ser 'erdî êkê bikujit u birayê xu Habîl kuşt ji ber serhildanê wî beramberî Xwidê. Eve he çîroka wî ye.

Qabîl cutîar bî u Habîl şivanê pezî bî. Zanîn pêtivî ye qurbanekê bu Xwidê bidin. Qabîlî berhemek ji berhemê 'erdî pêşkêşî Xwidê kir, belê Habîlî ji baştirîn u qelewtirîn nexirîêt pezê xu pêşkêşî Xwidê kir. U Xwidê gurîê Habîlî qebîl kir u jê razî bî, belê gurîê Qabîlî qebîl ne kir u jê razî ne bî (çunku bê xwîn bî).

Îna Qabîl gelek kîn girtî bî u navçavêt wî têk çûn u gelek turre bî.

Xwidê pisîar ji Qabîlî kir, "Tu buçî kîn girtî bî ji ber Habîlî? Buçî navçavêt te têk çûn? Heker te kirîara baş kir ba, erê navçavêt te ji keyfa geş ne dibî? U heker tu kirîarêt baş ne kî, gunnehek ya li def dergehî li hîvîa te ye, u di dana di çirrsînît u gelek divêt desthelatîê li ser te bikit. Belê divêt tu desthelatîê li ser bikî."

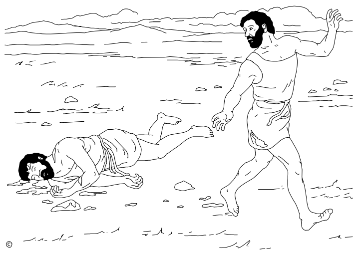

Qabîl guhê xu peyvêt Xwidê ne bî u piştî hîngê hêrş kire birayê xu Habîlî u kuşt.

U Xudanî pisîar ji Qabîlî kir, "Kanê birayê te Habîl?"

Ewî bersiv da, "Ez nizanim. Ma ez piştevanê birayê xu me?"

Îna Xwidê gutê, "Te çi kirî ye? Dengê xwîna birayê te ji 'erdî hewar dikit min." U Xwidê nifrîn li Qabîlê kir u wesa Qabîl ji def Xwidê derket.

****

"We yê guh lê bî, ku ya gutî ye xelkî berê: kuştinê ne kin u her kesê kuştinê bikit pêdivî sizakirnê ye. Belê ez dibêjime we, her kesê ji birayê xu turre bit, pêdivî sizakirnê ye u her kesê bêjite birayê xu "Ey Nezan" yê pêdivî ye li ber civata bilind bête dadgehkirin u her kesê bêjit "Ey êvel î!" pêdivî agirê duzexê ye.

Vêca heke te li gurîgehê [cihê qurbanê] xelatê xu pêşkêşkir u li wêrê hate bîra te, ku birayê te tiştekê li ser te heye, xelatê xu li ber gurîgehê bihêle u here birayê xu aştî bike u paşî were xelatê xu pêşkêş bike.

Lezê bike hêşta hîn di rêka dadgehê da digel hevdijê xu pêk were, heke ne dê ew te dite destê dadwerî, dadwer jî dê te dite destê zêrevanî u dê te havêne di zîndanê da. Bi rastî ez dibêjime te, ku tu ji wêrê dernakevî heta tu filsê dîmahîê jî ne dî."

- axiftina 'Îsayê Mesîḧ (Mizgînî ya Mettî 5:21-26)

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Azadîa rastî çi ye?

Miruv li gel êk u dû ‘turre dibit ji ber têgehiştina xelet yan çunku divêt kirîarêt miruvêt dî biguhurrin. Xêzan u binemale li gel êk u dû ji ber hevirkîêt kevin şerrî dikinheta ew nezanin mebesta wê hevirkîê çi ye, belê ew berdawamin li ser şerrî. Eve ne baş e u pêtivî ye birawestin.

Şerr u hevirkîêt dinav we da ji kêrê ne? Ma eve ne ji hewesêt we yêt xirab in ku yêt gîanê we şerrî dikin? Çavê we li tiştekî ye, belê hîn bi dest naxin. Hîn dikujin u çavê we lê ye, belê hîn ne şên bigehine armancêt xu. Hîn şerr u hevirkîê dikin. Hîn bi dest naxin, çunku hîn ji xu dê naxazin. Hîn dixazin u wernagirin, çunku hîn bi inîeta xirab dixazin, da hîn ji bu keyfêt xu xerc bikin u kar bînin.

Êk tişt dirist e: em ne şêîn miruvêt dî biguhurrîn. Belê, Xwidê dişêt dilêt miruva biguhurrit – u dilêt me jî.

Heker hîn ji êk u dû turre bin, bila pêtivî ye husa bikin:

- Pêtivî ye em guhê xu bidîn êk u dû da em bizanîn ka her êk ji me çi divêt. Bila pêtivî ye em pisîara bikîn u tê bigehîn.
- Bu wî miruvî du’a bikin u ji Xwidê bixazin dilê wî nerim bibit da kirîarîa wî bu we rast u berêz bit bi taybetî nik Xwidê.
- Digel êk u dû biaxivin u pisîara bikin u derfetê bidin her kesekê bîr u buçûna xu bidit u dijîatîa xu run bikit da em bişêîn ji êk u dû fêr bîn. U gehîne êk armanc.

Heker we divêt azadîa rastî bigirin, pêtivî ye hîn ḧeş bira u cîranêt xu bikin. Wek Qabîlî xirab ne bin yê birayê xu kuştî. Vêca buçî wî ew kuşt? Ji ber karêt wî bi xu di xirab bîn, belê yêt birayê wî di rast bîn. Her kesê kerrbêt wî ji birayê wî vebit, mêrkuj e. U hîn dizanin ku azadîa rastî u jîana heruher digel çi mêrkujekî nîne. Ne bi gutin u zimanî, belê bi kirnê u rastîê ḧeşêkirnê bikin.

Bixazin ji Xwidê da hîn azad bin.

- Bixazin ji Xwidê harîkarîa we bikit u Gîana xu bidit we da di jur we bijît. Gîana Xwidê dê nîşa we dit çi rast e u çi xirab e.
- Li gel miruvêt xu bi rastî biaxivin.
- Mişkîlêt (arîşêt) xu zî çare ser bikin, bila evruke da zî xilas bit u xirabtir lê ne êt. Heker hîn turre bin, bila gunneha ne kin. Ne hêlin roj ava bit u hîn hêş turre ne. Derfetê ne din Iblîsî!
- Bila peyveka pîs ji devê we ne derkevit, belê axiftina baş bu avakirna pêwîstî yê heye, da çakîê bidite guhdara.
- Li birayê xu biburin. Xu ji her kînekê u turrebînekê u çûnekê u civînekê u her çewtîekê bidin paş. U li gel êk u dû nerim bin, u dil nêzîk bin, u li êk u dû biburin her weku Xwidê ji ber ‘Îsayê Mesîḧ li me diburit heker em gunnehêt xu aşkira bikîn.
- Dijî êk u dû ne axivin. Heker hîn dijî birayê xu biaxivin u wî gunnehbar bikin, ew dijî desturê diaxivin u desturê gunnehbar dikin. Heker hîn desturê gunnehbar bikin, hîn ne ewî yê desturê bi cih tînin, belê hîn li ser desturê dadwerin. Ewê desturê danaî u dad dikit, bi tinê êk e, Xwidê ye. Ew dişêt qurtal u helak bikit, her ewe. Vêca hîn kî ne da cîranêt xu gunnehbar bikin?

Amujgarîa ‘Îsayê Mesîḧ bu hevalêt wî eve bî:

“Heke birayê te gunneh digel te kir, bi tinê here nik wî gazinda jê bike. Heke guhê xu da te, te birayê xu bi destê xu ve îna. Heke guhê xu ne da te, êkê yan dûa digel xu bibe, daku <her tişt bi rêka dû yan sê şahde aşkira bibin>. Heke guhê xu ne da we, wê duzê bigehîne civata bawerdara u heke guhê xu ne da bawerdara jî, bila li nik te weku bê ul u bacgir bit. Bi rastî dibêjime we, heke dû ji we li ‘erdî li ser daxwazkê pêk hatin, daxwaza wan çi tişt bit, dê bu wan ji nik Babê min li esmana bicih êt. Çunku her cihekê dû yan sê bi navê min kumbîn, u ez dê dinav wan da bim.” - Mizgînî ya Mettî 18:15-17, 19-20

Ji mêşê ne ke gamêş.

- gutineka Kurdîe

Nimûna Xulamê ne Diluvan

Petrus hate nik ‘Îsayê u pisîar jê kir, “Ey Xudan, çend cara birayê min beramberî min gunneha bikit, ez lê biburim? Erê heta ḧeft cara?”

’Îsa bersiva wî da, “Ez dibêjime te, ne heta ḧeft cara u bes, belê heta ḧeftê u ḧeft cara!

Çunku paşatîa esmana weku paşatîê vîaî ḧisabê digel xulamêt xu bikit. Demê digel wan dest bi ḧisabê kirî, êk ji wan yê bi deh hizar derhemêt zîvî qerdar îna nik, belê ne bî qerê wî bidetê, xudanê wî ferman da, ku wî u jin u zaroka u her tiştekê hey bêne firutin, da qerê wî rabit. Vêca xulame kete ser çuka u gut, “Bêhina xu li min fireke u ez dê hemî qerê xu dim.” Dilê xudanî ma bi xulameî ve, vêca berda u li qerê wî burî.

Demê ew xulam derketî, çû li hevalê xu yê xulame bigerîêt, ewê bi sed dînara qerdar dît. Ḧefka wî girt u gut, “Qerê min bide!” Vêca hevalê wî kete ser çuka u hîvî jêkirin u gutê, “Bêhina xu li min fireke dê dime te!” Belê razî ne bî u kire di zîndanê da, heta qerê xu bidit.

Demê hevalêt wî yêt xulam ev tişte dît, gelek pê nexuş bîn u çûn ev çende gutine xudanê xu. Xudanî jî gazî kirê u gutê, “Ey xulamê xirab ew qer hemî min bi te hêla, çunku te hîvî ji min kirin. Erê ma ne pêdivî bî te diluvanî bi hevalê xu yê xulame bir ba, herweku min diluvanî bi te birî?” Xudan gelek turre bî, da xudanêt qamçî, da zîndan bidin, heta qerê xu hemîê bidit.

Eha dê husa Babê minê esmanî digel we kit, heke her êk ji we ji dil li birayê xu neburit.”

- Mizgînî ya Mettî 18:21-35

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Îmêlêt We

Silav Şirîn.

Çawan î baş î? Hîvî dar im sax u silamet bî.

Supas bu rojnama yêt bu me virêkirin. Heker bi Inglîzî jî ba da gelek baş bit bu êk wekî me da fêr bit ezmanî Inglîzî jî.

Carek dî gelek supas bu wextê te, u bimînî bi xêr.

A.A.

Silav ji jina min jî bu te hene.

Supas bu te. Tu herdem li bîra min î. Ez her beḧsa te bu welatîyên Emrîkî dikem ji Naşvêl hat. Bu min pirra axivim min gelek pirsa te jê kir. Tu ne naskirî mixabin. Ez dê te kengî bînim Kurdistanê? Tu dusta me ye hêja î. Ez benda îmêla te bu tu jî min raweşînî. Ez gelek ḧes dikim ez nîşa zaroka dem da baş fêrbin. Her wesa gelek ya baş bu xu zî te hêş bu min virêkir ban.

R.B.

Silav u rêz min bu te wê hene.
Digel supasiya.
Birayê te ji Kurdistanê.

K.

Rêz u silav.

Bibure min tu nanîasî tu kî. Bu min îmêlekê dî virêke pitir têbigehim.

A.A.

Şirîn,

Zorr supas bu vê pengava hêjî u ya grink.

Silav u rêz bu cenabê te.

Ş.

Silav.

Supas bo nama te. Ez gelek supasîa ḧes te dikim beramber jeenuazadi ya azad e. Harîkarekê mirov be azadî encam bidit. Dîar be medresa bêt. Min jî divêt be azadî bijîm wekî her kesekê jîanê da.

D.K.

Berîkana Wênekêşanê

Tu dişêî **wênê dirist bikî bi qelemê reş** yan heker te êk hebit **bu me îmêl bike**: **jeenuazadi@cs.com**. U pêtivî ye gehet di destê me ne drêngtir ji 25ê mehê.

Êk ji van babeta hilbijêre:

- çîrokê li ser ma li perra êkê
- ‘edet u keltur yêt Kurdî yêt kevin
- ‘edet u keltur yêt Kurdî yêt nî

Em dê seḧkînê wan wêna u dê brîarê dîn ka kîşk wêna êkê ye, yê dûê ye, u yê sîê ye, u dê ew wêne belav kirin li guvarê da.

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Jîn

Dîtina Peyvêt Kurdî: Hewes

Ş	N	Î	E	U	E	U	N	T	Ḧ	Q	W	E	E	M
A	E	D	K	Y	R	G	I	E	E	E	Y	Ê	R	N
Ş	Ş	Î	J	E	F	B	A	U	S	R	E	E	I	E
Î	U	B	Y	N	N	Ç	Î	T	Î	H	B	Î	H	Q
T	‘	H	D	X	Ḧ	Î	Î	A	D	K	Ê	L	E	N
Î	Ẍ	E	E	A	D	A	H	I	Î	R	S	I	Q	S
Ḧ	M	R	C	D	E	I	T	Î	I	R	E	D	R	L
D	Î	I	S	Ê	N	Î	M	R	E	Ş	R	I	Y	H
B	R	F	Ẍ	R	B	E	Î	E	I	‘	U	J	Ş	X
H	Î	N	D	E	Î	G	M	B	R	M	B	B	N	Ê
D	N	I	L	I	B	N	I	F	I	D	E	N	E	Ḧ
E	R	H	I	E	Î	N	Î	R	B	Ş	R	N	N	N
D	B	Ê	H	Î	V	Î	F	D	T	L	S	L	D	T
L	Ş	B	Î	D	‘	E	S	E	B	Î	D	I	Î	Ş

‘ecêb girtî
‘esebî
bê hîvî
bê ser u ber

bêhin fireh
beẍimî
ji dil
keyfçî

mendehuş
merd
ne difin bilind
ne lêkdaî

ne mirtaḧ
ḧesîdî
ḧeyrî
qehir

şaş
şermîn
westîa
xerîb

[Bersiva vê Dîtinê u Wêna li guvara meha bêt dê ête belav kirin.]

Wêne yêt Hewes

Li van peyvêt serî u binî lê bigerre ka kîş wêne li perê şeşê li ser têt, u li bin da binvîse.

bergile
birsî
hîvî

hizir
kerb u kîn
keyf

keyf xuş
lêkdaî
mirtaḧ

reḧet
ser u ber
sil / turre

têhnî
têr

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Hewes

Pêyva hewesê li bin her wênê da binvîse:

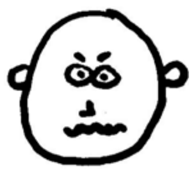

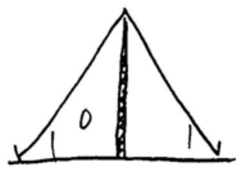

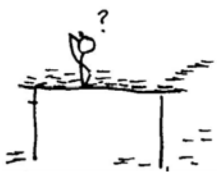

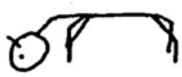

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Jîn

ji meha çûî:

Bersiva Peyvêt Kurdî Berambera Inglîzî: Gîanewer

Animals

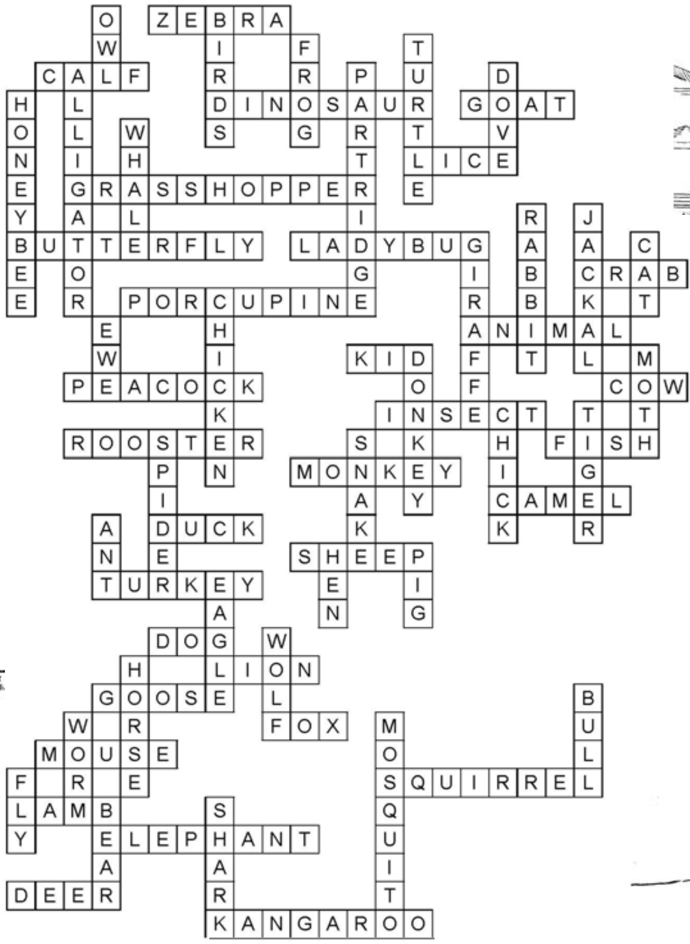

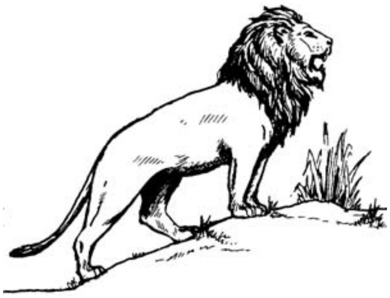

Bersiva Kumbîna Gîanewera

Gîanewerêt Hêkê			Gîanewerêt Şîrî	
gîanewerêt li ser zikî diçin	**têyr u tewal**	**kêzik**	**gîanewerêt çûlê**	**gîanewerêt kehî**
deynesor	‘aluk	kulî	fîl	beraz
kirim	bet	mêrî	gurg	berxik
mar	çîçeluk	mêş	hirç	bizin
req / kîsele	dîkil	mêşa hîngivînî	jijî	çêl
tîmsaḧ	kew	pelpelîtang	kenẍir	ga
	kutir	pêşî	kerê kîvî	gulik
gîanewerêt bejavî	mirîşk	rişk u speh	kêvrîşk	hesp
	qaz	tevinpîrk	meymînk	ḧeştir
req / kîsele	qirr	xalxaluk	mişik	kar / kehrik
beq	seqer	xêrik	piling	ker
deynesor	tawuz		rîvî	kêvrîşk
			sivure	mih
gîanewerêt avê		**gîanewerêt avê**	şêr	pez
			torî	pişîk
kêvilaje		ḧît	xezal	se
masî		qirrş	zirafe	

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Elif Bê

’	**‘**Îraq	
A, a	**a**gir	
B, b	**b**erx	
C, c	**c**ami’	
Ç, ç	**ç**av	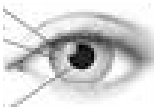
D, d	**d**ersuk	
E, e	**e**nişk	
Ê, ê	**ê**xtîar	
F, f	**f**êqî	
G, g	**g**ul	
H, h	**h**eyv	
Ḧ, ḧ	**ḧ**êştir	
I, I	**I**stralîe	
Î, î	**î**prax	
J, j	**j**ijî	
K, k	**k**iras	
L, l	**l**eymîn	
M, m	**m**eymînk	
N, n	**n**ubedar	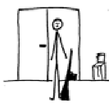
O, o	**o**de	
P, p	**p**aîsigil	
Q, q	**q**elew	
R, r	**r**îvî	
S, s	**s**ister	
Ş, ş	**ş**eh	
T, t	**t**emate	
U, u	**U**rdin	
Û, û	**û**têl	
V, v	**v**exwarin	
W, w	**w**erîs	
X, x	**x**îar	
Ẍ, ẍ	**ẍ**arîfk	
Y, y	**Y**unan	
Z, z	**z**irrna	

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.

Bazar li Kurdistanê

Ev wêne dirist kirin ji laê wêneçêkerekê ji bajêrê Zaxo, Kurdistana ‘Îraqê, 1993.

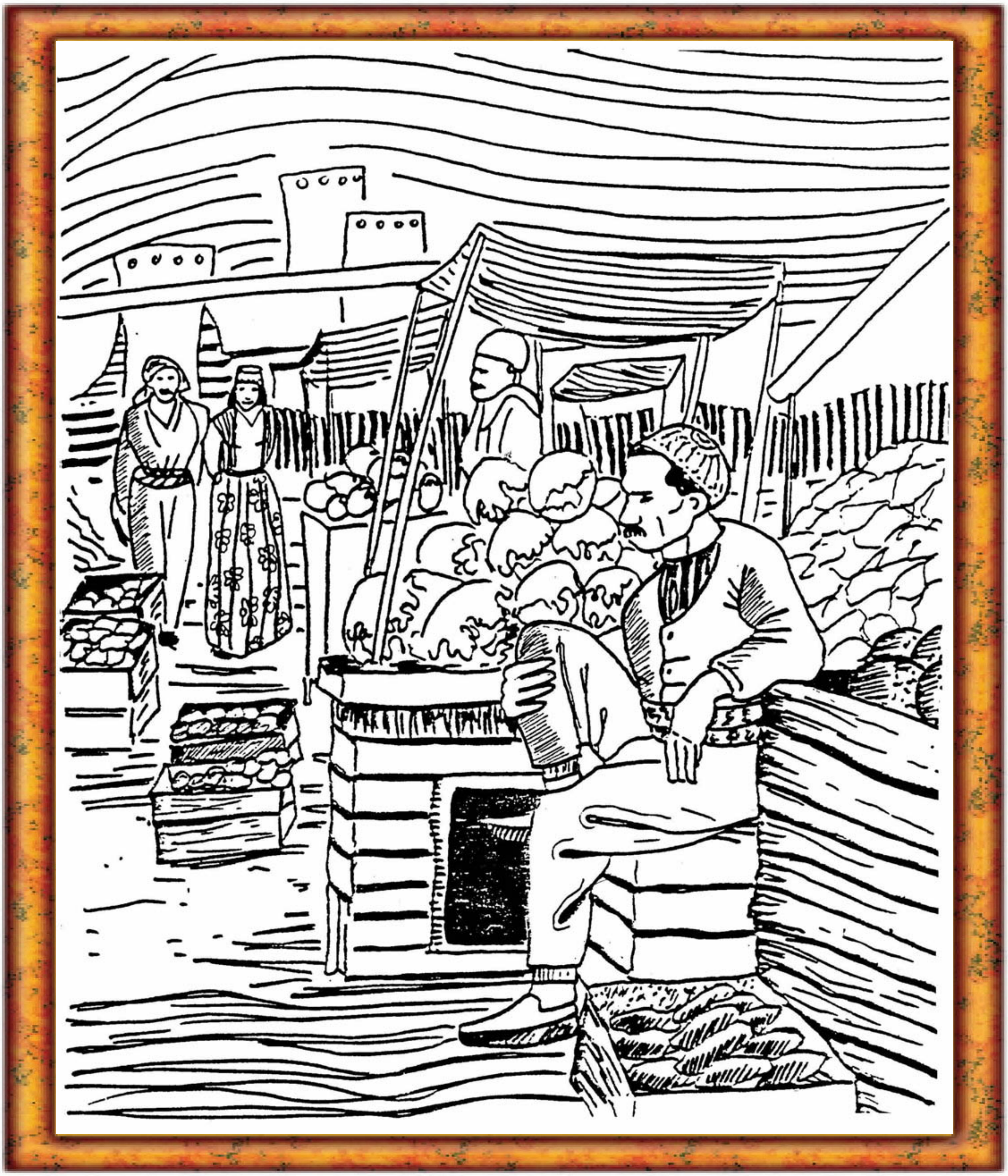

© 2006 by Şirîn. All rights reserved. This publication may not be sold, except by the author. It is for free distribution only.